

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ (УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ)
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA
FILOLÓGIA TANSZÉK

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**
Для вступників на І курс навчання
за освітнім ступенем «Магістр»,
галузь знань 03 «Гуманітарні науки» «035 Філологія (українська
мова та література)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ *І.І. Орос (президент)*
_____ *С.С. Черничко (ректор)*

„_____” _____ 2024 року

Тестові завдання та програму вступного випробування розроблено викладачами
кафедри філології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Барань Є.Б.
Кордонець О.А.
Лібак Н.А.
Певсе А.А.
Чонка Т.С.

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Вступний іспит з української мови та літератури – це форма контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу, визначеного програмами навчальних дисциплін, відповідно до стандартів вищої освіти.

Вступні випробування проводяться у вигляді двох вступних іспитів, які охоплюють нормативний зміст підготовки фахівця з української мови та української літератури.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня підготовленості професійних завдань, передбачених відповідними стандартами вищої освіти, а також до продовження освіти на вищому кваліфікаційному рівні.

Порядок проведення і програму вступних випробувань визначає Вчена рада ЗУІ на засадах нормативних і методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України та стандарту вищої освіти.

На вступні випробування з Української мови і літератури виносяться питання і завдання з таких фахових дисциплін:

- Сучасна українська літературна мова;
- Історія української літератури.

До пакету програми вступних іспитів входять тестові завдання.

1.1. Порядок проведення вступного іспиту

Форма проведення вступного іспиту – письмова (у формі тестових завдань).

Програма вступного випробування ухвалюється на засіданні кафедри філології і затверджується на засідання Прикмальної комісії ЗВО.

Вступний іспит проводиться за тестовими варіантами, які затверджуються не пізніше як за місяць до початку вступного іспиту. Тестові завдання, що виносяться на іспит, не повинні виходити за межі програми.

Вступний іспит приймає екзаменаційна комісія (ЕК), члени якої затверджуються наказом ректора.

Під час проведення вступного іспиту студентам не дозволяється користуватися підручними засобами (підручниками, конспектами, спеціальною літературою і т. і.). У разі користування забороненими джерелами/засобами студент усувається з екзамену і йому виставляється оцінка “незадовільно” (2).

Під час проведення державного іспиту члени ЕК зобов'язані створити сприятливу морально-психологічну обстановку, в якій студент має можливість обміркувати відповіді, повністю розкрити знання. Кількість тестових завдань в одному варіанті складає 50. Кожна правильна відповідь оцінюється у два бали, таким чином максимальна кількість балів становить 100 балів. Тривалість одного іспиту не повинна перевищувати 90 хвилин.

Результати складання державного іспиту оцінюються за національною чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”), за міжнародною шкалою ECTS, а також за стобальною шкалою, на закритому засіданні ЕК і вносяться в екзаменаційну відомість.

1.2. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	

64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	незадовільно

***Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів
за шкалою ECTS та національною шкалою***

Оцінка **A** (90 – 100 балів) або „**відмінно**” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів.

Оцінка **B** (82 – 89 балів) або „**добре**” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в екзаменаційному завданні.

Оцінка **C** (74 – 81 бал) або „**добре**” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в екзаменаційному завданні.

Оцінка **D** (64 – 73 бали) або „**задовільно**” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх екзаменаційних завдань.

Оцінка **E** (60 – 63 балів) або „**задовільно**” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх екзаменаційних завдань.

Оцінка **FX** (**35 – 59 балів**) або „**незадовільно**” виставляється у разі, коли абітурієнтом на іспиті набрано недостатню для виставлення позитивної оцінки кількість балів.

Оцінка **F** (**0 – 34 балів**) або „**незадовільно**” виставляється у разі, коли абітурієнтом на іспиті набрано недостатню для виставлення позитивної оцінки кількість балів.

2. ТЕМАТИКА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

2.1. ТЕМИ 3 КУРСУ „СУЧАСНА УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА”

Сучасна українська літературна мова як предмет наукового вивчення і фахової підготовки вчителя середньої школи.

Місце української мови серед слов'янських мов.

Поняття про літературну мову. Функції української літературної мови.

Писемна й усна форми української літературної мови.

Державний статус української мови. Законодавче забезпечення державного статусу української мови.

Мова і культура.

Основні відомості про періодизацію історії української мови.

Соціолінгвістична ситуація в сучасній Україні: сфери використання державної мови і мов національних меншин.

Фонетика і фонологія

Фонетичний і фонологічний аспекти вивчення звукового складу української мови.

Фонетичний і фонологічний аналіз голосних.

Фонетичний і фонологічний аналіз приголосних.

Акустичний аспект вивчення звуків мови.

Лінгвістичний аспект вивчення звуків мови.

Функції фонем як мовної одиниці.

Чергування голосних і приголосних фонем. Історичне коментування чергувань.

Фонетичні процеси, зумовлені сполучуваністю звукових одиниць у мовленнєвому потоці.

Чергування фонем. Звукові процеси, зумовлені сполучуваністю звукових реалізацій фонем.

Орфоепія та орфографія

Аналіз сучасних орфоепічних норм української мови.

Орфоепія і культура усного мовлення.

Наголос в українській мові.

Теоретичні і практичні засади функціонування сучасних орфографічних норм.

Історія становлення орфографічних норм української мови.

Принципи української орфографії: фонематичний, фонетичний та історичний.

Поняття орфограми. Різновиди орфограм.

Слово як основна одиниця лексичної системи. Типи лексичних значень слів.

Поняття про словниковий склад української мови і визначальні принципи його системної організації.

Полісемія як лексико-семантичне явище.

Тропіка. Системний характер тропіки.

Основні види тропів.

Лексико-граматичне вираження тропів.

Синонімія як лексико-семантичне явище.

Антонімія як лексико-семантичне явище.

Омонімія як лексико-семантичне явище.

Принципи лексичного аналізу слова.

Характеристика лексики української мови за походженням, сферами комунікативного функціонування і стилістичними ознаками.

Слово як мовний знак.

Фразеологія

Фразеологія як тип мовної одиниці.
Класифікація фразеологізмів.

Морфеміка і словотвір

Морфема як тип мовної одиниці.
Типи морфем в українській мові.
Словотвір як учення про мотивацію і творення похідних слів.
Способи словотвору.
Твірна основа і словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірне значення.
Словотвір іменників.
Словотвір прикметників.
Словотвір дієслів.
Словотвір прислівників.
Принципи словотвірного аналізу.

Граматика і морфологія

Предмет і завдання граматики. Морфологія і синтаксис як розділи граматики.
Частини мови і принципи їх класифікації.
Повнозначні і службові частини мови.

Іменник

Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників. Граматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне та лексичне вираження. Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Залишки форм двоїни (у значенні множини) в сучасній українській мові. Категорія відмінка. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Особливості вивчення іменників у школі.
Словозміна іменників. Поняття про парадигму іменника. Принципи поділу іменників за парадигматичними ознаками на відміни та групи в сучасній та давньоруській мовах. Невідмінювані іменники.

Прикметник

Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників.
Відмінювання прикметників (з історичним поясненням). Перехід прикметників в іменники (субстантивація). Вивчення ступенів порівняння прикметників у 6 класі.

Числівник

Поняття про числівник як частину мови. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників: власне-кількісні, збірні, дробові, неозначено-кількісні. Особливості їх вживання. Питання про порядкові числівники. Морфологічні групи числівників: прості, складні та складені. Відмінювання різних розрядів числівників (з історичним поясненням).

Займенник

Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди займенників. Граматичні категорії займенників. Граматичні категорії займенників, їх відмінювання (з історичним поясненням). Явище прономіналізації.

Дієслово

Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень в українській літературній мові: особові форми, неозначена форма. Типи дієслівних основ: основи інфінітива та теперішнього часу. Поділ дієслів на дієвідміни. Категорія виду дієслова. Способи творення форм доконаного та недоконаного виду. Вивчення виду дієслова у школі.

Категорія перехідності-неперехідності дієслова. Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Категорія часу та роду дієслова. Категорія способу дієслова.

Дієприкметник

Дієприкметник як форма дієслова (з історичною довідкою). Дієслівні та прикметникові характеристики дієприкметника. Активні та пасивні дієприкметники. Граматичні категорії дієприкметника. Творення дієприкметників. Перехід дієприкметників у прикметники.

Дієприслівник

Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники. Методика вивчення дієприслівників у 7 класі.

Прислівник

Прислівник. Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за значенням. Ступені порівняння означальних прислівників. Творення прислівників (від прикметників, іменників, числівників, займенників, дієслів). Перехід у прислівники інших частин мови (адвербіалізація). Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки. Вивчення теми «Правопис прислівників» у 7 класі.

Прийменник. Сполучник

Прийменник. Прийменники як службові слова, що виражають відношення (просторові, часові та ін.) між повнозначними словами. Морфологічний склад прийменників. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Вживання прийменників з певними відмінками іменників і субстантивованих слів. Полісемія прийменників. Омонімія прийменників. Синоніміка прийменників. Вживання прийменників як засобу милозвучності української мови. Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами і реченнями. Морфологічний склад сполучників. Синтаксичні функції сполучників. Сполучники сурядності і підрядності, їх групи. Сполучні слова і їх відмінність від сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники.

СИНТАКСИС І СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

Словосполучення

Словосполучення. Поняття про словосполучення як одиницю синтаксису. Типи словосполучень за видами синтаксичного зв'язку між компонентами.

Сурядні словосполучення. Підрядні словосполучення. Різновиди підрядних словосполучень за категоріально-морфологічним характером головного компонента.

Граматичні зв'язки між компонентами словосполучення. Семантико-синтаксичні відношення у підрядних словосполученнях. Вивчення словосполучень у школі.

Просте речення

Речення як основна синтаксична одиниця.

Просте речення як тип синтаксичної конструкції.

Проблема моделей (зразків) простого речення.

Двоскладне речення. Головні члени двоскладного речення і засоби вираження

Поняття про другорядні члени речення. Типи і засоби вираження другорядних членів речення.

Односкладне речення. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень.

Повні і неповні речення.

Речення і висловлення. Комунікативно-прагматичний аналіз речення.

Непоширені й поширені речення.

Система розділових знаків.

Підмет. Структурно-семантичні характеристики підмета; засоби їх вираження в українській мові.

Присудок. Структурно-семантичні характеристики присудка, засоби його вираження в українській мові. Приклад уроку вивчення головних членів речення.

Односкладне речення

Поняття про односкладне речення. Характер головного члена в них. Особливості семантичної структури односкладних речень. Непоширені та поширені односкладні речення, повні та неповні. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень. Стилiстичні особливості односкладних речень.

Другорядні члени та їх функції в поширенні двоскладного речення. Принципи класифікації другорядних членів речення. Додаток: прямий і непрямий. Засоби їх вираження.

Означення. Узгоджене та неузгоджене означення, засоби їх вираження. Атрибутивне значення означення. Прикладка як різновид означення. Обставини. Семантико-синтаксичні різновиди обставин та їх роль у структурно-семантичній організації двоскладного речення.

Просте ускладнене речення

Поняття про ускладнене речення. Основні різновиди ускладнених речень.

Речення з однорідними членами. Поняття про ряд однорідних членів речення.

Питання про речення з однорідними присудками. Однорідні та неоднорідні означення. Стилiстичні функції означень.

Речення з відокремленими другорядними членами. Поняття про відокремлення. Основні умови відокремлення другорядних членів. Напівпредикативні відношення при відокремленні другорядних членів. Відокремлені додатки. Приклад уроку вивчення відокремлених додатків. Відокремлення означень. Узгоджені відокремлені означення. Дієприкметникові та прикметникові звороти як типи поширеного відокремленого означення. Відокремлення прикладок. Засоби вираження непоширених і поширених відокремлених прикладок.

Відокремлення обставин. Засоби вираження непоширених і поширених відокремлених обставин. Вставні та вставлені конструкції у структурі поширеного речення. Функціонально-семантичні різновиди вставних конструкцій. Стилiстичні особливості вставних слів.

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ

Складносурядні речення

Складносурядні речення. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і змістових відношень між частинами складносурядного речення.

Структурно-семантичні типи складносурядних речень, виділювані на основі єдності характеру синтаксичних зв'язків і семантичних відношень між компонентами. Складносурядні речення відкритої та закритої структур.

Складнопідрядні речення

Складнопідрядні речення. Синтаксичне значення понять «головна частина» та «підрядна частина».

Функції сполучних слів і сполучників у складнопідрядному реченні.

Принципи класифікації складнопідрядних речень: логіко-граматичний, формальний і структурно-семантичний.

Лінгвістичні ознаки розмежування складнопідрядних речень нерозчленованої та розчленованої структур.

Характеристика складнопідрядних речень у зв'язку з функцією підрядних частин.

Складнопідрядне речення з підрядним з'ясувальним. Складнопідрядне речення з підрядним означальним.

Різновиди складнопідрядних речень з підрядними обставинними.

Ускладнені складнопідрядні речення. Речення з кількома підрядними частинами, різновиди зв'язку підрядних частин у їх межах.

Ускладнені речення з сурядним і підрядним зв'язком між складовими частинами.

Безсполучникові складні речення.

Безсполучникові складні речення.

Засоби синтаксичного зв'язку в безсполучниковому складному реченні.

Роль інтонації в організації безсполучникових речень.

Складні форми синтаксичної організації мовлення

Питання про текст як об'єкт синтаксично-комунікативного аналізу. Функціонально-комунікативні різновиди текстів. Питання про текстоутворюючі одиниці.

Питання про складне синтаксичне ціле як синтаксичну одиницю і компонент тексту.

Засоби зв'язку речень у складному синтаксичному цілому.

Абзац як композиційно-комунікативна одиниця, його роль у членуванні тексту.

Співвідношення між абзацом і складним синтаксичним цілим. Текстова основа уроків української мови.

Пунктуація

Основи сучасної української пунктуації.

Система розділових знаків.

Структура речення та пунктуація.

Інтонація речення та пунктуація.

Огляд вживання розділових знаків у простому та складному реченнях.

2.2. ТЕМИ З КУРСУ „ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ”

Література Княжої доби

Періодизація української літературної мови. Коротка характеристика періодів.
Перекладна література Києворуського періоду.
Розвиток оригінальної літератури Києворуського періоду.
Літописання Києворуського періоду.
„Слово про Ігорів похід” як пам’ятка оригінальної літератури XII ст.
Періодизація української літературної мови. Коротка характеристика періодів.

Література XIV – XVI ст.

Другий південно-слов’янський вплив.
Виникнення і особливості іншомовного українського віршування (Ю.Дрогобич, П.Русин, С.Оріховський).
Українська полемічна література та її стильові особливості.
Українська барокова поезія. Творчість Л.Барановича, І. Величковського та К. Зиновієва.
Розвиток проповідницької та історіографічної прози. Козацьке літописання.
Українська шкільна драма. Розвиток жанру інтермедії.
Творчість Г. Сковороди.

Література XVII – XVIII ст.

Проповідницька проза.
Українська полемічна література.
Українська барокова література.

Нова українська література: перші десятиріччя XIX ст.

Бурлескно-травестійна поезія.
Етнографічна драматургія
Передромантичні традиції літератури.
Творчість І.Котляревського як зачинателя нової української літератури.
Прозова та драматургічна спадщина Г.Квітки-Основ’яненка.
Національно-культурне відродження на західноукраїнських землях. Діяльність «Руської трійці».

Українська література 40 - 60-х рр. XIX ст.

Український романтизм як національно-культурний феномен. Творчість А.Метлинського, В.Забіли, М.Петренка.
Опозиція “минуле – сучасне” у творчості Т. Шевченка та інших романтиків.
Творчість Т. Шевченка в контексті історичної доби. Творча спадщина Т. Шевченка і сучасність.
Український романтизм як національно-культурний феномен.
Міфокультурний художній дискурс.
Роман «Чорна рада» П.Куліша
Формування української літературної мови, побудованої на народній основі. Роль І.П.Котляревського у формуванні української літературної мови.
Роль Т.Г.Шевченка в історії української літературної мови.

Українська література 70 - 90-х рр. XIX ст.

Реалістичний тип художньої творчості: напрями і стилі.

Новаторство прози Марка Вовчка.

Роман «Люборацькі» А.Свидницького

Ідейно-естетична взаємодія реалізму й романтизму. Художня спадщина Ю.Федьковича.

Ідейно-художня своєрідність прози Олекси Стороженка

Творчість І.Нечуя-Левицького та Панаса Мирного.

Поезія 70-90-х років (Б.Грінченко, Я.Щоголів, І.Манжура, П.Грабовський)

Еволюція від натуралізму до модернізму (творчість І. Франка).

Форми оновлення української літератури у зв'язку з розвитком модернізму на початку ХХ ст.

Філософська основа та стильовий синкретизм творчості письменників-модерністів (символізм, неоромантизм, неореалізм, імпресіонізм, експресіонізм).

Творчість М. Коцюбинського в контексті історичної доби.

Творчість Лесі Українки в контексті історичної доби.

Новелістика В.Стефаника.

Феміністична проза О.Кобилянської

Українська література 20-30-х рр. ХХ ст.

Письменницькі організації та літературні угруповання. Літературна дискусія.

Лірика П.Тичини, М.Рильського та В.Сосюри.

Розвиток авангардизму в літературі 20-х років

Творчість поетів-неокласиків.

Феномен “Розстріляного Відродження”. Значущість художнього набутку Миколи Хвильового, Григорія Косинки, Валер'яна Підмогильного.

Драматургія і проза 20-30-х рр.

Згасання інтенсивності літературного життя в 30-і рр.

Масовий терор і письменство.

Література на еміграції (В.Барка, У.Самчук та інші)

Українська література 30 - 80-х рр. ХХ ст.

Українська література середини 30-х – 50-х рр.

Виклик догматизмові: пошуків творчих пошуків, урізноманітнення мистецьких форм у творчій практиці письменників-шістдесятників.

Проза О.Гончара та Г.Тютюнника

Лірика шістдесятників: В.Симоненко, Л.Костенко, В.Стус

Ідейно-тематичне та жанрове збагачення літератури (поезія, новелістика, драматична поема).

Розвиток жанру історичного роману (Р.Іваничук, П.Загребельний та ін.)

Розвиток української літератури кінця ХХ – поч. ХХІ ст

Постмодернізм як стильовий напрям.

Творчість Ю.Андруховича, М.Матіос, інших представників молодшої генерації.

Сучасна жіноча проза (І.Роздобудько, І.Карпа, Є.Кононенко та інші).

Лауреати Шевченківської премії на Закарпатті (І. Чендей, Д.Кремінь, М.Дочинець, П.Мідянка та інші)

3. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ

3.1. ПИТАННЯ З СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

1. Місце української мови серед інших слов'янських мов. Прийменник, сполучник та частка як частини мови.
2. Історія української літературної мови як державної. Асимілятивно-дисимілятивні процеси в українській літературній мові та їх наслідки.
3. Роль І. П. Котляревського і Т. Г. Шевченка в історії української літературної мови. Лексика сучасної української літературної мови з погляду її активного і пасивного складу.
4. Категорія способу дієслів. Значення та вживання дійсного, умовного та наказового способів дієслів. Утворення форм умовного та наказового способів. Перше, друге та третє перехідне пом'якшення (палаталізація) та їх наслідки.
5. Слово як одиниця мови. Семантична структура слова. Поняття лексеми. Складнопідрядні речення, їх типи та правописна регламентація.
6. Спрощення груп приголосних у сучасній українській літературній мові (з історичними коментарями). Чергування |o| та |e| з нулем звука як наслідок занепаду й вокалізації редукованих |ъ| та |ь|.
7. Вигук як частина мови. Семантичні групи вигуків. Розряди вигуків. Звуконаслідувальні слова, їх функції та вживання. Односкладні речення. Різновиди односкладних речень.
8. Чергування |o| та |e| з |i| в українській мові (з історичними коментарями). Прикметник як частина мови. Лексичне значення прикметника, його морфологічні ознаки та синтаксична роль. Розряди за значенням.
9. Фразеологізм як мовна одиниця, його ознаки. Типи фразеологізмів. Займенник. Групи займенників за значенням. Відмінювання та правопис займенників.
10. Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Творення та правопис прислівників. Типи речень в сучасній українській літературній мові (за будовою, метою висловлювання та інтонацією).
11. Класифікація приголосних фонем у сучасній українській літературній мові. Другорядні члени речення, їх різновиди та способи вираження.
12. Голосні фонемі сучасної української літературної мови та їх класифікація. Іменник як частина мови. Поділ іменників на відміни. Відмінювання іменників I відміни (з історичними коментарями). Правопис відмінкових закінчень іменників I відміни.
13. Склад української лексики з погляду її походження. Сучасна українська лексикографія: стан і перспективи. „Словник української мови” в 11-ти томах (загальна характеристика).
14. Характеристика українських наріч та їх внесок у формування сучасної української літературної мови. Відмінювання іменників II, III та IV відмін (з історичними коментарями).
15. Словосполучення як синтаксична одиниця. Змістові та структурні типи словосполучення. Повні і неповні речення. Типи неповних речень.
16. Однорідні члени речення. Розділові знаки при них. Порядок слів у реченні, його синтаксичні та семантичні функції. Стилістичні шари лексики сучасної української літературної мови.
17. Відокремлені члени речення в українській літературній мові. Вставні та вставлені слова, словосполучення та речення.
18. Явище багатозначності (полісемії) та однозначності (моносемії) в сучасній українській літературній мові.
19. Способи словотворення в сучасній українській літературній мові.
20. Числівник як частина мови. Поділ числівників за значенням та будовою (з історичними коментарями). Відмінювання та правопис числівників.

21. Дієприкметник та дієприслівник як окремі форми дієслова: поділ за значенням, їх творення, правопис та синтаксична роль.
22. Склад української лексики з погляду її вживання.
23. Дієслово як частина мови. Категорія часу та виду дієслів. Значення та вживання дієслівних форм теперішнього, минулого, давньоминулого та майбутнього часів в українській мові. Граматична категорія стану. Перехідні та неперехідні дієслова. Зворотні дієслова. Категорія особи і числа дієслів, їх значення, способи вираження. Безособові дієслова.
24. Безсполучникові складні речення: їх види та розділові знаки при них.
25. Підмет та присудок як головні члени речення, їх типи та способи вираження.
26. Класифікація складних речень. Складносурядні речення.
27. Омоніми, синоніми та пароніми в сучасній українській літературній мові: їх склад, різновиди та стилістичне використання.
28. Складнопідрядні речення. Типи підрядних речень. Складнопідрядні речення із супідрядністю та послідовною підрядністю.
29. Умови функціонування української мови в ХІХ – на початку ХХ ст. Шляхи та засоби поповнення лексики і фразеології української літературної мови у зв'язку з суспільними змінами.
30. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій і непрякій мові.

3.2. ПИТАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біблія як визначний твір світової літератури та першотвір української літератури.
2. Література як вид мистецтва слова. Роди і жанри художньої літератури.
3. Специфіка фольклору як художньої творчості народу. Родова і жанрова структура українського фольклору.
4. „Слово о полку Ігоревім” – перлина давньої української літератури XII ст.
5. Основна проблематика, жанрові різновиди творчості Г. С. Сковороди.
6. І. П. Котляревський – зачинатель нової української поезії і драматургії. Поема „Енеїда”. П’єса „Наталка Полтавка”.
7. Становлення і розвиток жанру байки в українській літературі першої половини і середини XIX ст. Байки П. П. Гулака-Артемовського, Є. П. Гребінки, Л. І. Глібова.
8. Г. Ф. Квітка-Основ’яненко – перший письменник-прозаїк нової української літератури. Оповідання „Салдацький патрет”, повість „Маруся”.
9. „Русалка Дністрова” та її роль у культурно-духовному відродженні Західної України (перша половина XIX ст.).
10. О. В. Духнович – поет, прозаїк, драматург і педагог.
11. Майстерність художнього відтворення високих почуттів материнства у поемах Т. Г. Шевченка „Наймичка”, „Сова”, „Марія”.
12. Волелюбні і закличні мотиви в поезіях Т. Г. Шевченка „Заповіт”, „І мертвим, і живим...”, „Я не нездужаю”, „Мені однаково” та ін.
13. Уславлення „поборників святої правди і волі” в творчості Т. Г. Шевченка. Поеми „Сон”, „Кавказ”, „Варнак”.
14. Образ України в творчості Т. Г. Шевченка.
15. Особливості композиції, соціально-психологічне змалювання художніх образів-персонажів у повісті Марка Вовчка „Інститутка”.
16. „Чорна рада” Пантелеймона Куліша – перший соціально-історичний роман в українській літературі.
17. Жанрові особливості та проблематика І. С. Нечуя-Левицького „Кайдашева сім’я”.
18. Національна ідея в романі Панаса Мирного „Хіба ревуть воли, як ясла повні?” Образ Чіпки – шукача правди і добра на землі.
19. Циклічне розмаїття і жанрова своєрідність поетичної творчості І. Я. Франка. Образ вічного революціонера, борця за „поступ, щастя й волю” у творчості Каменярка.
20. Імпресіоністична і жанрово-тематична своєрідність новел М. М. Коцюбинського „Intermezzo”, „Цвіт яблуні”, „В дорозі” та ін.
21. Драматичні твори Лесі Українки. Драма „Лісова пісня”: фольклорні джерела, жанрові особливості, художні образи драми.
22. Психологізм новел В. С. Стефаника з селянського життя („Новина”, „Камінний хрест” та ін.).
23. Творчість Миколи Вороного. Естетична концепція українського модернізму. (Вірші „За Україну”, „Відозви”, поема „Євшан-зілля” та ін.).
24. Поетичний образ України в творчості В. Сосюри. „Любіть Україну”, „Донбас, Донбас...”.
25. Майстерність зображення людських характерів у кіноповісті О. Довженка „Зачарована Десна”.
26. Проблема духовності й історичної пам’яті в романі Олеся Гончара „Собор”.
27. Показ трагічної долі українського народу в романі Уласа Самчука „Марія”.
28. Проблема вірності і зради, віри і безнадії у романі Івана Багряного „Сад Гетсиманський”.
29. Образ України у творчості Василя Симоненка („Лебеді материнства”, „Ти знаєш, що ти – людина”).
30. Ідейно-стильові особливості та основні мотиви лірики В. Стуса («Як добре те, що смерті не боюсь я», «На колимськiм морозі калина...», «Палімпсест»)

Зразки вступних завдань з
«ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ
II- RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁ TALJAI MAGYAR FŐISKOLA

035 Філологія (українська мова та література)

- 1) У якому році відбувся похід новгород-сіверського князя Ігоря на половців («Слово о полку Ігоревім»)?
а) 1285; б) 1185; в) 1385; г) 1485
- 2) У якому році була видана відома «Острозька Біблія»?
а) 1281; б) 1381; в) 1481; г) 1581
- 3) Хто автор поезій «Всякому місту – звичай і права», «De libertate»?
а) Г.Сковорода; б) І.Вишенський; в) Л.Баранович; г) І.Котляревський.
- 4) До якого літературного напрямку (стилю) належить проза Панаса Мирного?
а) романтизм; б) сентименталізм; в) реалізм; г) імпресіонізм.
- 5) За жанром «Інститутка» Марка Вовчка – це:
а) оповідання; б) соціальна повість; в) новела; г) роман
- 6) Який літературний жанр приніс Л.Глібові найбільшу популярність?
а) байки; б) дитячі вірші в) загадки; г) лірична поезія.
- 7) Укажіть слова, в яких міститься головна ідея поезії В.Сосюри «Любіть Україну»:
а) Примножувати багатства рідної Батьківщини; б) любити, оберігати, звеличувати рідну Батьківщину; в) захищати природу; г) боротися з фашистами.
- 8) Кого з персонажів роману О.Гончара «Собор» стосується ця портретна характеристика: «Раніше на металургійний відбирали велетнів, і він був один із них, на голову вищий за тих дідків, що його супроводжували підтюпцем. Велике від природи лице було ніби як роз брякле – чи спав у курені, чи, може, поправився тут на санаторних харчах? Легкий, без живота, з широкими закістлявленими грудьми. Ішов неквапною ходою, дивлячись просто вперед, виставивши сонцеві кулясте мудрецьке чоло. Патріарх! Король Лір! Пророк Ісайя!»?
а) Володьки Лободи; б) Миколи Баглая; в) Івана Баглая; г) Ізота Лободи; д) Ягора Катратого.
- 9) З якого твору В.Симоненка ці поетичні рядки:
Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
а) «Задивляюсь у твої зіниці...»; б) «Є в коханні і будні, і свята...»; в) «Дума про щастя»; г) «Лебеді материнства»
- 10) У збірці І.Франка «З вершин і низин» переважає:
а) інтимна лірика; б) громадянська лірика; в) пейзажна лірика; г) філософсько-медитативна лірика.
- 11) Кого з цих українських письменників працював переважно у жанрі психологічної новели?
а) Т.Шевченко; б) І.Франко; в) Леся Українка; г) В.Стефаник.
- 12) З якого твору такі рядки: „Той дурень, хто їде дурним панам служити, А більший дурень, хто їм дума угодити!”
а) „Ведмежий суд” Є.Гребінки; б) „Пан та Собака” П.Гулака-Артемовського; в) „Багатий, бідний” Л.Боровиковського; г) „Мадей” І.Вагилевича
- 13) Назвіть матір Енея (поема «Еней» І.Котляревського):
а) Юнона; б) Сивілла; в) Дідона; г) Венера
- 14) Котрий із поданих творів Г.Квітки-Основ'яненка належить до групи бурлескно-реалістичних:
а) „Щира любов”; б) „Маруся”; в) „Салдацький патрет”; г) „Козир-дівка”
- 15) Як називався альманах, укладений членами гуртка „Руська трійця” і виданий 1837 року:

а) „Утренняя звезда”; б) „Сніп”; в) „Ластівка”; г) „Русалка Дністровая”

16) Назвіть образ, який символізує незламність духу, титанізм народів у поемі „Кавказ” Т.Шевченка:

а) неситого орла; б) Прометея; в) Духа живого; г) чурека і саклі;

17) Яка новела В.Стефаника присвячена темі еміграції?

а) «Новина»; б) «Синя книжечка»; в) «Камінний хрест» г) «Марія»

18) Фольклорний віршований твір з гострим драматичним сюжетом любовного, казково-фантастичного, легендарно-історичного чи героїко-патріотичного змісту, часто з елементами метаморфоз називають:

а) коломишкою; б) щедрівкою; в) думою; г) баладою.

19) Твір Григорія Сковороди «Бджола та Шершень» за жанром є:

а) поемою; б) байкою; в) романом у віршах; г) оповіданням.

20) Першим драматичним твором нової української літератури є:

а) «Назар Стодоля» Т.Шевченка; б) «Наталка Полтавка» І.Котляревського; в) «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка; г) «Хазяїн» І.Карпенка-Карого.

21) «Розумна пані і моторна, Для неї трохи сих імен: Трудяща, дуже працююча, Весела, гарна, сановита, Бідняжка, що була вдова». У цих рядках поеми І.Котляревського «Енеїда» йдеться про:

а) Гебу; б) Юнону; в) Дідону; г) Венеру.

22) Кого зображує Л.Глібов в алегоричному образі Вовка у байці «Вовк та Ягня»:

а) пана-кріпосника; б) начальника; в) комісара; г) царя.

23) «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка є повістю:

а) філософською; б) пригодницькою; в) історичною; г) сентиментально-реалістичною.

24) З чийм ім'ям пов'язане культурне відродження на Закарпатті у ХІХ ст.?

а) І.Франко; б) М.Шашкевич; в) О.Духнович; г) М.Драгоманов.

25) У якій поемі Т.Шевченка мати підкидає свого позашлюбного маленького сина на хутір до старої бездітної родини:

а) «Катерина»; б) «Наймичка»; в) «Сова»; г) «Марія».

26) Ідеєю вірша «Заповіт» Т.Шевченка є:

а) Заклик бути вірним Російській державі; б) заклик до утворення незалежної української держави; в) заклик порвати кайдани та творити нову вільну народну сім'ю; г) заклик до миру і любові між усіма народами.

27) Ліричний герой поеми Т.Шевченка «Сон» («У всякого своя доля...») пролітає над:

а) Карпатами, Москвою, Далеким Сходом; б) Україною, Сибіром, Петербургом; в) Чорним морем, Уралом, Петербургом; г) Києвом, Москвою, Петербургом.

28) В історичному романі П.Куліша «Чорна рада» відображено події:

а) 1648 р.; б) 1654 р.; в) 1657 р.; г) 1663 р.

29) Представником якого модерного стилю є ранній П.Тичина?

а) символізм; б) неоромантизм; в) імпресіонізм; г) експресіонізм.

30) З якого твору В.Стефаника наведена цитата: «...Закочував штани, аби перейти ріку, бо туди була дорога до міста. Вступив уже у воду по кістки та й задеревів...Вернувся і пішов до моста»

а) «Сини»; б) «Діточа пригода» в) «Новина»; г) «Катруся».

31) З якого твору В.Сосюри ці слова: “Для нас вона в світі єдина, одна В просторів солодкому чарі...Вона у зірках, і у вербах вона, І в кожному серця ударі»

а) «Любіть Україну»; б) «Коли потяг у даль загуркоче»; в) «Марії»; г) «До брата».

32) Хто з сім'ї Довженків найбільше любив «саджати що-небудь у землю, щоб проізросло» (за кіноповістю «Зачарована Десна»)?

а) баба Марусина; б) мама; в) сестра; г) прабаба.

- 33) Що означає поняття «лободівщина» у трактуванні Олеса Гончара (за романом «Собор»)?
а) кар'єризм, пустопорожність, лицемірство; б) сентиментальність, співчутливість; в) авторитарність, деспотичність; г) порядність, гідність, патріотизм.
- 34) У якому хрестоматійному вірші В.Стус висловлює свою нескореність перед «суддями», віру в повернення до рідного народу, рідного краю?
а) «Схились до мушлі спогадів – і слухай...»; б) «На колимським морозі калина»; в) «Наснилося, з розлуки наверхлося»; г) «Як добре те, що смерті не боюсь я».
- 35) За жанром «Марія» У.Самчука це...
а) роман-хроніка; б) роман-епопея; в) соціально-побутовий роман; г) філософський роман.
- 36) П.Куліш започаткував в українській літературі жанровий різновид роману:
а) філософський; б) історичний; в) утопічний; г) фантастичний.
- 37) Оповідачем у повісті «Інститука» Марка Вовчка виступає:
а) панночка; б) стара пані; в) кріпачка Устина; г) полковий лікар.
- 38) Хто з персонажів повісті «Кайдашева сім'я» І.Нечуя-Левицького був «...дуже богомільний, ходив до церкви щонеділі не тільки на службу, а навіть на вечерню, говорив два рази на рік, горнувся до духовенства, любив молитись і постити; він понеділкував і постив дванадцять п'ятниць на рік, перед декотрими празниками»?
а) Лаврін; б) Балаш; в) Карпо; г) Омелько Кайдаш.
- 39) Укажіть провідну ідею новели М.Коцюбинського «Intermezzo»
а) зв'язок митця з народом; б) уславлення краси рідної мови; в) викриття зрадників; г) заперечення війни; д) звеличення Т.Шевченка.
- 40) Яка новела В.Стефаника присвячена темі еміграції?
а) «Новина»; б) «Синя книжечка»; в) «Камінний хрест»; г) «Марія».
- 41) Укажіть слова, в яких міститься головна ідея поезії В.Сосюри «Любіть Україну»:
а) Примножувати багатства рідної Батьківщини; б) любити, оберігати, звеличувати рідну Батьківщину; в) захищати природу; г) боротися з фашистами.
- 42) Сашко (за кіноповістю «Зачарована Десна» О.Довженка) вперше нагрішив, коли:
а) не привітався з сусідами; б) не помолився вранці; в) не виконав доручення, даного батьком; г) вирвав моркву, яка ще не виросла.
- 43) Що є композиційним та ідейним стрижнем роману «Собор» О.Гончара?
а) історія кохання Єльки Чечіль та Миколи Баглая; б) образ собору; в) історія кар'єрного злету Володьки Лободи; г) доля Ягора Катратого.
- 44) В якому з цих творів розкривається страшна трагедія Голодомору?
а) «Сад Гетсиманський» І.Багряного; б) «Україна в огні» О.Довженка; в) «Марія» У.Самчука; г) «Я (Романтика)» М.Хвильового.
- 45) Який із цих творів не належить І.Багряному?
а) «Чорна рада»; б) «Сад Гетсиманський»; в) «Тигролови»; г) «Огненне коло».
- 46) Кому належать ці слова: «Як добре те, що смерті не боюсь я І не питаю, чи тяжкий мій хрест, Що перед вами, судді, не клонюся, в передчутті недовідомих верств»?
а) В.Стус; б) В.Симоненко; в) І.Драч; г) Л.Костенко.
- 47) Легенду з якого літопису використав у поемі «Євшан-зілля» М.Вороний?
а) «Повість минулих літ»; б) «Галицько-Волинський літопис»; в) «Київський літопис»; г) «Літопис Самовидця».
- 48) Календарно-обрядові пісні літнього циклу поділяють на:
а) веснянки, гаївки, гагілки; б) колядки, щедрівки, русальні; в) гаївки, колядки, жниварські; г) русальні, купальські, жниварські.
- 49) Хто з персонажів «Лісової пісні» Лесі Українки уособлює кращі риси українського селянина – чесність, народну мудрість, розуміння природи й турботу про її збереження?
а) дядько Лев; б) Лукаш; в) Килина; г) мати Лукаша.
- 50) Який з цих літописів належить до козацьких?
а) «Повість минулих літ»; б) Київський літопис; в) Галицько-Волинський літопис; г) Літопис Самовидця.

Зразки вступних завдань із
«СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ»

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ
II- RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁ TALJAI MAGYAR FŐISKOLA**

Спеціальність: 035 Філологія (українська мова та література)

- 1)** До емоційно забарвленої лексики належать усі слова рядка:
 - а) дівчи́сько, второпа́ти, прикрі́пити, базіка́ти;
 - б) берки́цнупи́сь, коза́ченько, повча́ння, ма́мусю;
 - в) зіро́нька, зло́дюга, ві́копомний, роззя́ва;
 - г) руче́ньки, промі́ння, ві́трище, самісі́нький.
- 2)** Визначити рядок, у якому всі підкреслені слова вжито у переносному значенні метафоричного характеру:
 - а) черева́та пі́ч, черпа́ти із словни́ків, ша́нувати копі́йку, капе́люшок посмі́хнувся;
 - б) хві́ст коме́ти, черства́ душа, кри́ло буди́нку, ре́цепт успі́ху;
 - в) райду́жний по́гляд, ко́мандир ро́ю ново́бранців, О́деса сме́ється, сі́рі будні́;
 - г) спрода́ти за мідь, рани́ти ду́шу, рівча́ки на ло́бі, се́ло спить.
- 3)** Визначити рядок, у якому всі фразеологізми мають однакове значення:
 - а) зга́няти зі сві́ту, ві́шати соба́к, без ми́ла в ду́шу лі́зти;
 - б) живі́т присо́х до спи́ни, і крихти́ в ро́ті не бу́ло, рі́ски в ро́т не бра́ти;
 - в) воро́жити на бо́бах, ви́ти вовко́м, да́ти зві́стку про се́бе;
 - г) пові́сити но́са, сте́рти з ли́ця землі́, уро́дитися в со́рочці.
- 4)** Фонетика – це розділ мовознавства, що вивчає:
 - а) співвідношення писемних знаків з фонетичною системою мови;
 - б) звукову будову мови; артикуляційно-акустичну природу фонетичних одиниць;
 - в) норми літературної вимови;
 - г) лексичне значення слів.
- 5)** Визначити рядок, у якому всі слова можуть мати подвійний наголос:
 - а) дже́рело, дівчи́на, долу́зати, доплести́, досиді́ти;
 - б) допові́дачка, лещата́, допо́міжний, дра́бинчастий, лавро́вий;
 - в) атла́с, водо́ник, висі́ти, до́слати, до́садити;
 - г) на́вскач, на́варити, на́двоє, на́метати, на́молот.
- 6)** Приголосні за участю активних мовних органів поділяють на:
 - а) губні, язикові (передньоязикові, середньоязикові, задньоязикові) та глоткові;
 - б) губно-губні та губно-зубні;
 - в) ротові й носові;
 - г) сонорні й шумні.
- 7)** Голосні залежно від положення тіла язика у горизонтальному напрямі поділяють на:
 - а) переднього і заднього ряду;
 - б) ненапружені / напружені;
 - в) нелабіалізовані / лабіалізовані;
 - г) високого / середнього / низького підняття.
- 8)** Зазначити, що називають консонантизмом:
 - а) сукупність голосних;
 - б) сукупність приголосних;
 - в) сукупність голосних і приголосних.
- 9)** Указати типи звукових змін, характерні для української мови:

- а) асиміляція, дисиміляція, дієреза, стяжіння, гаплогія, метатеза, епентеза;
- б) акомодация, асиміляція, дисиміляція, гаплогія, метатеза, епентеза, стяжіння;
- в) акомодация, асиміляція, дисиміляція, дієреза, метатеза, епентеза, стяжіння, гаплогія.

10) Визначити рядок, у якому правильно описано чергування голосних у словах *женити*, *шостий*

- а) це випадні голосні, що розвинулися із зредукованих;
- б) це чергування найдавніше. Воно розвинулося ще в дослов'янський період з коротких голосних е та о і, як гадають, спочатку було пов'язане з наголосом;
- в) це чергування відбувається у повноголосих формах зі сталим наголосом між приголосними;
- г) у закритому складі зрідка може виступати голосний і, що утворився із редукованого ъ незакономірно, за аналогією до інших слів.

11) Багатокомпонентним називається:

- а) складне речення, синтаксично нерівноправні частини якого поєднуються за допомогою сполучників підрядності або сполучних слів;
- б) складне речення, дві і більше частини якого поєднуються за змістом та інтонацією, без сполучників або сполучних слів;
- в) складне речення з різними типами зв'язку;
- г) складне речення, в якому дві і більше предикативних частини є рівноправними і поєднуються в одне граматичне та смислове ціле сурядними сполучниками.

12) Неправильним є твердження (розділові знаки пропущено):

- а) Сніги стежки заносять і алеї і не проїхати в них і не пройти.

У реченні потрібно поставити кому.

- б) Зумійте бути вольними – і будете вольні.

Це складносурядне речення.

- в) У мене була лише мати та був іще сивий дід.

У реченні не потрібно ставити кому.

- г) Повітря ллється тут незаймане і дике і поїть і п'янить і веселить мене.

Це складносурядне речення.

13) Правильно розставлені розділові знаки у складносурядному реченні:

- а) Ставок, гребелька, і вітряк з-за гаю крилами махає.
- б) Тільки невсипуще море бухає десь здалеку, та зорі тремтять у нічній прохолоді.
- в) Іще одна-єдина мить, і дальній поїзд прошумить.
- г) Вечірня плакала зоря – і небо слало сліз потоки.

14) Вказати визначення лексеми:

- а) сукупність можливих словоформ конкретної лексеми;
- б) слово у сукупності всіх його форм і значень, яке є одиницею мови;
- в) найменша самостійна, вільно відтворювана в мовленні одиниця мови, що вказує на пізнані елементи дійсності;
- г) сукупність можливих словоформ конкретної лексеми.

15) Визначити рядок, у якому у всіх словах при словозміні наявні наслідки II палаталізації:

- а) вуха, горох, товариш, хлопець;
- б) муха, бік, яблуко, козак, слухач;
- в) нога, око, порох, рука, берег.

16) Визначити рядок, у якому при зміні дієслів у коренях відбувається чергування /є/ з /о/:

- а) вести, дзвеніти, відлетіти, допомогти;
- б) стерегти, розплести, жену, застебнути;
- в) везти, брести, нести, мелеш.

17) Визначити рядок, у якому в усіх словах у кличному відмінку наявні наслідки I палаталізації:

- а) байрак, плече, плуг, вуха;
- б) пастух, юнак, моряк, друг;
- в) чумака, око, ворог, горох.

18) З'ясувати, до якого типу чергувань належать чергування /е/ з /і/ у словах гребти – загібати, летіти – злітати:

- а) найдавніших у коренях слів;
- б) чергувань голосних у відкритих і закритих складах;
- в) позиційних.

19) Які іменники не мають категорію роду?

- а) всі іменники мають категорію роду;
- б) категорії роду не мають іменники, що вживаються тільки в однині або тільки в множині;
- в) незмінювані іменники не мають категорії роду;
- г) категорії роду не мають іменники, які вживаються тільки в множині.

20) Укажіть рядок, у якому всі іменники належать до середнього роду.

- а) життя, ледащо, поле, дівча, зілля;
- б) воля, волосся, ім'я, суддя, сузір'я;
- в) листя, селище, біль, завдання, пюре;
- г) філе, сонце, кенгуру, тюль, немовля.

21) У якому рядку всі іменники належать до назв істот?

- а) дітвора, студентство, людяність, юнь, секретар;
- б) голова, син, малеча, народ, працівник;
- в) жіноцтво, угорка, лаборант, народність, онук;
- г) лебідь, юнак, поросля, донька, українець.

22) Які іменники називаються збірними?

- а) це група іменників, що охоплює загальні назви;
- б) іменники, що не можуть сполучатися з кількісними числівниками;
- в) іменники, що означають не один предмет, і велику кількість однорідних предметів;
- г) іменники, що виражають сукупність однакових або подібних предметів, що сприймаються як одне ціле.

23) У якому рядку у всіх іменниках третьої відміни в орудному відмінку немає подовження?

- а) молодь, піч, подорож, кров, честь;
- б) любов, гордість, річ, мораль, ненависть;
- в) область, користь, мати, повість, злість;
- г) зустріч, велич, ніч, даль, сухість.

24) Оберіть рядок, у якому правильно визначене закінчення поданих іменників у родовому відмінку однини: колектив, гурт, хор, оркестр:

- а) закінчення -у мають іменники, що позначають збірні поняття;
- б) закінчення -а мають іменники, що позначають сукупність предметів;
- в) закінчення -а мають іменники, що позначають назви осіб та істот;
- г) закінчення -а мають іменники, що позначають назви осіб, власні імена та прізвища.

25) Складні прикметники *далеко/сяжний, червоно/гарячий, північно/слов'янський, високо/шановний, західно/український* пишуться:

- а) окремо;
- б) через дефіс;
- в) разом.

26) Відносними називаються прикметники, які

- а) виражають належність предмета певній людині або тварині;
- б) вказують на змінну ознаку, яка сприймається безпосередньо і яка при порівнянні з ознакою іншого предмета може виявлятися в більшій чи меншій мірі;
- в) виражають ознаку предмета через відношення його до іншого предмета, явища, дії.

27) Слова *багато (журналів), мало (яблук), декілька (жінок), чимало (студентів)* належать до:

- а) прислівників;
- б) власне кількісних числівників;
- в) неозначено-кількісних числівників.
- г) займенників.

28) У якому рядку допущено помилку в правописі особових закінчень дієслів?

- а) бачимося, говориш, піймаєш, дасиш, турбуються;
- б) одужаєш, розмовляють, стелиться, стежать, працюють;
- в) відповідають, стругаєш, пошкодуєш, збіжать, їси;
- г) грають, спізнишся, розстріляєш, відповіси, береш.

29) Що виражає категорія способу дієслова?

- а) дію, яка є цілком реальним фактом;
- б) відношення дії до дійсності і виражається особовими закінченнями;
- в) відношення дії до дійсності;
- г) відношення дії до дійсності з точки зору того, хто говорить.

30) Від яких дієслівних основ творяться дієслівні форми?

- а) від основ теперішнього, минулого і майбутнього часу;
- б) від основи інфінітива і основи теперішнього часу;
- в) від основи інфінітива та структурних класів дієслів;
- г) від основ дієвідмінюваних і не дієвідмінюваних форм.

31) У якому рядку всі дієслова мають граматичне значення другої особи множини?

- а) командуватиме, будете чекати, зрозумійте, скачете, сполохаєте;
- б) переведете, будете доганяти, вишивати, робите, подоруйте;
- в) напишете, донесіть, розтопчи, ходитимете, будете скакати;
- г) ворушіться, накажіть, будете аукати, замітатимете, задумаєте.

32) У якому рядку всі дієприкметники активного стану?

- а) згаданий, засіяний, радіючий;
- б) зажурений, лежачий, пожовклий;
- в) співаючий, сидячий, посивілий;
- г) задуманий, зажурений, граючий.

33) Позначте речення з поширеними звертаннями.

- а) Припливайте до колиски, лебеді, як мрії.
- б) Я не тебе люблю, о ні, моя хистка лілеє.
- в) Ні, не бійся, Тоню, то просто була система парашута така.
- г) Заграй мені, коханий, у сопілку, нехай вона все лихо зачарує.

34) Укажіть речення з однорідними членами речення.

- а) На цьому стовбурі велична крона, схожа на сильну суверенну державу.
- б) Любіть Україну, як сонце, любіть, як вітер, і трави, і води, в годину щасливу і в радості мить, любіть у годину негоди.
- в) Чудо найбільше для людини – її рука.
- г) Розбудили мене буйні бравурні звуки піаніно.

35) Перед однорідними членами речення потрібно ставити двокрапку, а після них – тире в реченні (розділові знаки пропущено).

- а) Луки гори пишні сади все зелене й припишкле.
- б) Підручні гетьмана Перебийніс Богун Нечай теж були добре відомі всім.
- в) І право людське і воля й закон усе потоптано.
- г) Козаки були озброєні шаблями списами а також вогнепальною зброєю мушкетами пістолями.

36) Безсполучниковим називається

- а) складне речення, синтаксично нерівноправні частини якого поєднуються за допомогою сполучників підрядності або сполучних слів;
- б) складне речення, дві і більше частини якого поєднуються за змістом та інтонацією, без сполучників або сполучних слів.
- в) складне речення з різними типами зв'язку.
- г) складне речення, в якому дві і більше предикативних частини є рівноправними і поєднуються в одне граматичне та смислове ціле сурядними сполучниками.

37) За якою ознакою іменники в українській мові поділяються на відміни?

- а) за родом та закінченням у називному відмінку;
- б) за числами;
- в) за належністю до істот чи неістот;

г) за лексичним значенням.

38) Неправильним є твердження (розділові знаки пропущено):

а) Сніги стежки заносять і алеї і не проїхати в них і не пройти.

У реченні потрібно поставити кому.

б) Зумійте бути вольними – і будете вольні.

Це складносурядне речення.

в) У мене була лише мати та був іще сивий дід.

У реченні не потрібно ставити кому.

г) Повітря ллється тут незаймане і дике і поїть і п'янить і веселить мене.

Це складносурядне речення.

39) Правильно розставлені розділові знаки у складносурядному реченні:

а) Ставок, гребелька, і вітряк з-за гаю крилами махає.

б) Тільки невсипуще море бухає десь здалеку, та зорі тремтять у нічній прохолоді.

в) Іще одна-єдина мить, і дальній поїзд прошумить.

г) Вечірня плакала зоря – і небо слало сліз потоки.

40) Вказати визначення лексеми:

а) сукупність можливих словоформ конкретної лексеми;

б) слово у сукупності всіх його форм і значень, яке є одиницею мови;

в) найменша самостійна, вільно відтворювана в мовленні одиниця мови, що вказує на пізнані елементи дійсності;

г) сукупність можливих словоформ конкретної лексеми.

41) Визначити рядок, у якому у всіх словах при словозміні наявні наслідки II палаталізації:

а) вухо, горох, товариш, хлопець;

б) муха, бік, яблуко, козак, слухач;

в) нога, око, порох, рука, берег.

42) У якому рядку всі слова вигуки?

а) би, хай, ой, годі, або;

б) ой, геть, б, нехай, бодай;

в) алло, цабе, фе, ой, марш;

г) прощайте, ех, нехай, перепрошую, хоча.

43) У якому рядку всі слова належать до службових частин мови?

а) з-поза, тому що, приблизно, авжеж, досхочу;

б) заради, ку-ку, ані, лишень, про те;

в) няв, з-поміж, чи не, аби, хто;

г) наче, бодай, але, щоб, з-під.

44) Складним є речення:

а) Мудрість, кажуть, приходить з роками.

б) Мудрим ніхто не народився, а навчився.

в) Наче зачарований велетень, стояв ліс, опушений білим снігом.

г) Бери вершину і матимеш середину.

45) Позначте односкладне означено-особове речення.

а) Молюся, знову уповаю, і знову сльози виливаю, і думу тяжкую мою нічим стінам передаю.

б) А там я поселю крилату, лелечу, клекітну сім'ю.

в) Усю худобу, звичайно, пасли на луках, на полях чи в лісах.

г) Спочатку наносять воском деталі орнаменту.

46) У якому рядку всі дієприкметники активного стану?

а) згаданий, засіяний, радіючий;

б) зажурений, лежачий, пожовклий;

в) співаючий, сидячий, посивілий;

г) задуманий, зажурений, граючий.

47) Позначте речення з поширеними звертаннями.

а) Припливайте до колиски, лебеді, як мрії.

б) Я не тебе люблю, о ні, моя хистка лілеє.

- в) Ні, не бійся, Тоню, то просто була система парашута така.
- г) Заграй мені, коханий, у сопілку, нехай вона все лихо зачарує.

48) Укажіть речення з однорідними членами речення.

- а) На цьому стовбурі велична крона, схожа на сильну суверенну державу.
- б) Любіть Україну, як сонце, любіть, як вітер, і трави, і води, в годину щасливу і в радості мить, любіть у годину негоди.
- в) Чудо найбільше для людини – її рука.
- г) Розбудили мене буйні бравурні звуки піаніно.

49) Перед однорідними членами речення потрібно ставити двокрапку, а після них – тире в реченні (розділові знаки пропущено).

- а) Луки гори пишні сади все зелене й припишкле.
- б) Підручні гетьмана Перебийніс Богун Нечай теж були добре відомі всім.
- в) І право людське і воля й закон усе потоптано.
- г) Козаки були озброєні шаблями списами а також вогнепальною зброєю мушкетами пістолями.

50) Визначити рядок, у якому всі фразеологізми мають однакове значення:

- а) зганяти зі світу, вішати собак, без миля в душу лізти;
- б) живіт присох до спини, і крихти в роті не було, ріски в рот не брати;
- в) ворожити на бобах, вити вовком, дати звістку про себе;
- г) повісити носа, стерти з лица землі, уродитися в сорочці.